

Svanekvinder får hjælp til at forlade prostitution

Siden 2005 har Svanegrupperne været et tilbud til kvinder, der ønsker at forlade prostitution, men som har behov for hjælp til processen. 59 kvinder, der har en fortid i prostitution, har på nuværende tidspunkt været igennem et terapeutisk forløb i en Svanegruppe. Og det hjælper på kvindernes humør. Det viser den statusrapport på Svanegruppernes arbejde, der netop er udkommet.

”For første gang kan vi nu dokumentere, at et Svaneforløb hjælper på kvindernes humør, og vi kan se, at netop humør betyder meget for kvindernes motivation i forhold til at fastholde de ændringer i deres liv, de har foretaget”, siger Bettina Bach, projektleder for Svanegrupperne og Souschef i Reden København.

Et Svanegruppeforløb strækker sig over 17 uger, hvor deltagerne mødes ugentligt til gruppesessioner af 2 ½ times varighed. Gruppen ledes af en psykolog og Svanegruppernes mentor. Det er gratis for kvinderne at deltage i grupperne – eneste krav er, at man taler dansk og aktuelt er stoffri.

”Vi ved, at prostitution og prostitutionserfaring er svære emner at tale om for sagsbehandlerne ude i kommunerne”, siger Bettina Bach.

Når sagsbehandleren vælger at henvise til et Svanegruppeforløb, får kvinden et tilbud om den rette terapeutiske indsats, der skaber et bedre udgangspunkt for en reel forbedring af livskvalitet og afklaring af tilknytning til arbejdsmarkedet.

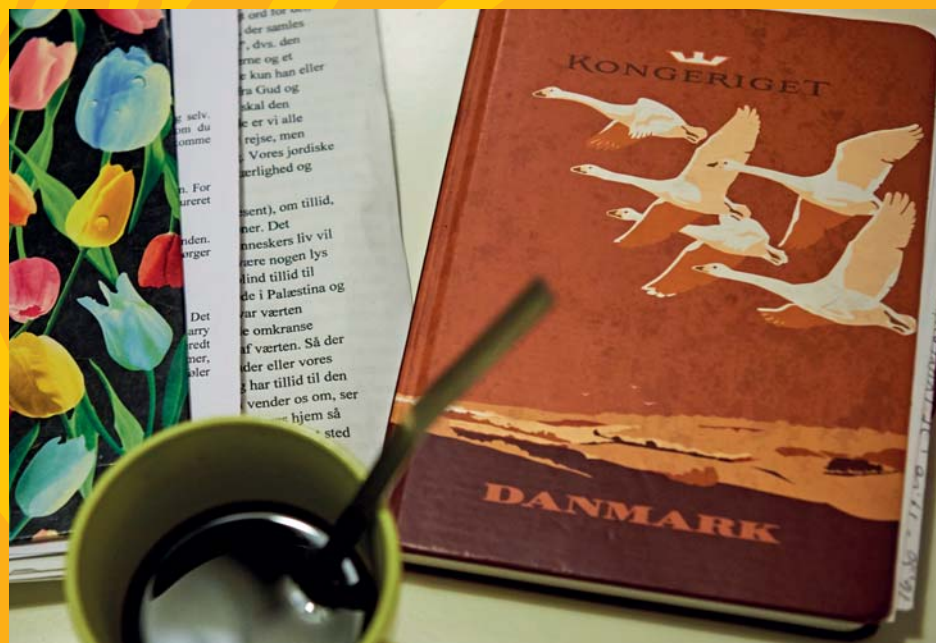
”Vi ved, at potentielle Svanekvinder ”gemmer” sig i systemerne. Hvis disse kvinder identificeres og får tilbudt et Svaneforløb, vil det ofte for den enkelte kvinde opleves som et tilbud, hvor hun for første gang ”ses” og anerkendes som det menneske hun er,” siger Bettina Bach.

Visitation til Svanegruppen sker via Svanetelefonen på tlf: 28146328

SVANE grupperne

Svanerne gennem 10 år
– en erfaringsopsamling

BEGYNDelsen

“Jeg opdagede, hvor svært det var at stoppe – Jeg havde taget beslutningen, men alligevel så gik mine ben ned på bordellet.”

Tina, deltager i Svanegrupperne

I 2005 beslutter Svanegruppens nuværende mentor, at hun vil stoppe i prostitution. Da hun henvender sig i Reden, har man i løbet af det foregående år allerede modtaget flere lignende henvendelser fra både mænd og kvinder fra escort- og bordelmiljøet i København. Videns- og Formidlingscenteret for Socialt Udsatte (i dag Socialstyrelsen) publicerer i samme periode en rapport med en beskrivelse af den eksisterende viden om prostitution i Danmark. Rapporten er baseret på interviews med 123 kvinder fra det danske prostitutionsmiljø og konkluderer blandt andet, at respondenterne efterspørger anonym psykologisk rådgivning og hjælp til en tilværelse uden prostitution.

Mentor er ihærdig. Selv om Reden på daværende tidspunkt ikke kan tilbyde hende hjælp af den type, hun efterspørger, insisterer hun på, at Reden tager initiativ til at igangsætte et tilbud til kvinder, der kan støtte dem i deres beslutning om at forlade prostitution. Hun redegør for, hvordan hun selv har oplevet at blive konfronteret med en række spørgsmål, som har rokket ved hendes tidligere selvforståelse som værende afklaret i forhold til prostitutionstilværelsen, og at hun, allerede inden hun ophørte med prostitution, var klar over, at hun ville få brug for hjælp til at gennemføre sin beslutning. Mentors vedholdenhed bliver startskuddet til en dialog med Redens formand og socialrådgiver, og ud af denne kontakt opstår idéen, der er i dag er blevet til Svanegrupperne.

Svanerne er, ligesom Rederne, organisatorisk forankret i KFUKs Sociale Arbejde.

SVANERNE GENNEM 10 ÅR – EN ERFARINGSOPSAMLING

Det er nu snart 10 år siden den første Svanegruppe så dagens lys. Der er sket meget på de 10 år, og 59 kvinder har siden 2005 på nuværende tidspunkt gennemført et eller flere Svaneforløb.

Der eksisterer meget lidt viden om hvilke behandlingsrammer, der er brug for til kvinder, som har levet i prostitution, og som lider af eventuelle senfølger heraf. Imidlertid har det med Svanegruppernes arbejde været muligt at identificere og måle en række tendenser, der gør sig gældende for kvinder, der gennemfører et Svanegruppeforløb.

Vi er stolte af, at vi med denne opsamling kan præsentere de indledende dokumenterede resultater af Svanekvindernes humørmæssige udvikling under et Svanegruppeforløb. Der vises med målingerne af 4 Svanegruppeforløb et positivt resultat af indsatsen. Denne dokumenterede deskriptive analyse underbygger Svanegruppernes nu 10 årige erfaringsbaserede viden om effekten af den terapeutiske indsats.

I den forbindelse vil jeg gerne sige tak til Svaneteamet: Mentor, psykolog og socialrådgiver for deres store indsats og arbejde med Svanerne. Uden Jer, ingen Svaner.

Også stor tak til Dea Siggaard Stenbæk, der er cand.psych. og ansvarlig for dokumentationen af kvindernes humøruvikling i Svaneforløbene.

Dernæst tak til Stine Ekstrøm, frivillig kommunikationsmedarbejder, der har forfattet den evaluering, du sidder med i hånden. Til sidst skal rettes en stor og hjertelig tak til Dorit Otzen for hendes utrættelige indsats i Svaneregi.

Jeg ser frem til, at vi fortsætter Svanegruppernes vigtige indsats i de kommende 10 år. Vi er så glade for resultaterne af Svanegruppernes arbejde, at KFUKs Sociale Arbejde aktuelt har planer om at starte en Svanegruppe i Reden Aalborg.

*Bettina Bach,
Souschef i Reden København og projektleder for Svanegrupperne*

FAKTA OM SVANEKVINDERNE

- 59 kvinder har gennemført et eller flere Svaneforløb siden 2005
- Kvinderne er i alderen 18-60 år. Gennemsnitsalderen for kvinder, der deltager i Svaneforløb er 33 år.
- Kvinderne har i gennemsnit været i prostitution i 10 år
- 2 af kvinderne fik kendskab til Svanegrupperne på internettet
- 12 af kvinderne fik kendskab til Svanegrupperne gennem venner og bekendte
- 5 af kvinderne gennemførte ikke hele forløbet.
- 27 af kvinderne var single, 5 var gift og 15 havde kærester/samlever.
- 28 af kvinderne har børn, heraf har 18 hjemmeboende børn og 15 udeboende børn (nogle har både hjemme- og udeboende børn)
- 17 af kvinderne har uddannelse ud over folkeskolen
- 22 af kvinderne var på kontanthjælp, 3 på dagpenge, 7 på førtidspension, 6 var i arbejde, 1 fik løn under uddannelse, 1 blev forsørget af sin mand og 5 var på SU.
- 20 af kvinderne havde modtaget behandling før, fx psykiatrisk behandling og misbrugsbehandling.

SVANEGRUPPERNES KONCEPT

“Det, jeg havde brug for var udvikling. Jeg havde brug for at komme fra A til B. Jeg kunne godt se, at det gør man ikke ved at dele smerte. Det viste sig også, at det var dét, der var behovet i grupperne.”

Tina, deltager i Svanegruppe forløb

“Jeg kunne for første gang fortælle min historie, uden at blive nedgjort. Ved at høre andre kvinders historie følte jeg, at jeg ikke var alene mere – jeg kunne spejle mig i andres oplevelser og lærte langsomt, at mine reaktioner og oplevelser ikke var forkerte, men almindelige efter et liv med prostitution og dobbeltliv.”

Kira, deltager i Svanegruppe forløb

I dag består Svanegrupperne af 1 ugentlig gruppe med plads til syv kvinder, som har besluttet sig for eller allerede har forladt prostitution.

Hovedformålet med Svanegrupperne er:

- at støtte kvinderne i enten at fastholde ønsket om at stoppe i prostitution eller
- at støtte dem i at forblive ude af prostitutionen- og skabe sig et nyt liv

Svanegruppen er en terapeutisk gruppe, der har fokus på “hvem man er”– og “hvem man er blevet”.

Et Svanegruppeforløb strækker sig over 17 uger, hvor deltagerne mødes ugentligt til gruppesessioner à 2 1/2 timers varighed. Herudover gennemføres en intensiv dags-session/temadag undervejs i hvert enkelt gruppeforløb. De ugentlige møder gennemføres i lokaler på Østerbro. Det er gratis at deltage i grupperne – eneste krav er, at man taler dansk og aktuelt er stoffri.

Det terapeutiske arbejde i Svanegruppen er ledet af en psykolog, der har mange års erfaring inden for arbejdet med senfølger af seksuelle overgreb og kvinder i prostitution. Hun har haft det terapeutiske ansvar for Svanegrupperne siden 2008.

Svanegruppens mentor er uddannet kognitiv terapeut og har mangeårig erfaring med psykiatriske patienter. Hun kan i kraft af sine egne erfaringer med psykologisk udviklingsproces fungere som rollemodel og sparringspartner for deltagerne. Mentor er desuden kontaktperson for hver enkelt deltager imellem de ugentlige møder og varetager også Svanegruppernes rådgivningstelefon.

Selve gruppesessionerne er psykologens ansvar. Mentor har flere roller. Hun fungerer i samspil med psykologen og tager bl.a. hånd om de reaktioner, som kvinderne har under gruppesessionen, fx hvis nogle kvinder i gruppen bliver aktiveret følelsesmæssigt, mens psykologen arbejder terapeutisk. Samtidig kan mentor supplere med egne erfaringer og refleksioner i løbet af sessionen. Disse samles op af psykologen, som bruger mentors viden og erfaring terapeutisk i gruppen.

Svanegruppen har tilknyttet en fast socialrådgiver. Hendes funktion er sideløbende med den terapeutiske proces at støtte kvinderne i en stabilisering af deres sociale situation. Der arbejdes typisk med problematikker omkring forsørgelsesgrundlag, bolig og tilknytning til arbejdsmarkedet.

Svanedeltagerne rekrutteres via flere kanaler: Svanegrupperne har flere gange været omtalt i fagbladet "Psykolog Nyt" og har annonceret i gratisavisen "Urban". Grupperne modtager henvendelser fra flere kommuners sagsbehandlere og dertil kommer, at Redens løbende orienterer relevante interessenter om indsatsen, og sammen med blandt andet Kompetencecenter Prostitution henviser deltagere. Endelig har erfaringerne fra de første grupper spredt sig, hvilket har givet anledning til yderligere henvendelser.

INTERNATIONALE ERFARINGER

Den fagligt dokumenterede viden om prostitution, Redens erfaringer og inspiration fra studierejser til Israel og til SAGE3 i San Francisco har bidraget til at udvikle konceptet for arbejdet i Svanegrupperne. Der erfaringsopsamles løbende, og nye tiltag udvikles.

På baggrund af arbejdet i de danske Svanegrupper er der også etableret Svanegrupper i Bergen og Reykjavik. Desuden er sundhedspersonale, sexologer og studerende i Danmark og de øvrige nordiske lande blevet undervist på baggrund af Svanegruppernes arbejde.

PÅRØRENDE OG BØRN

I Svanegrupperne har vi erfaret, at gruppedeltagernes partnere også har brug for hjælp til at håndtere og støtte op om kvindernes terapeutiske arbejde med sig selv. Dette behov har været forsøgt imødekommet i Svanegruppernes regi. I sommeren 2010 blev det besluttet at etablere en pårørende-gruppe på forsøgsbasis. Gruppen blev ledet af ekstern psykolog og projektleder og løb over 5 uger. Gruppen blev finansieret af privat donation.

I Svanegrupperne er der endvidere arbejdet med et projekt, hvor enkelte kvinder har mulighed for at modtage hjælp til forælderrollen af en erfaren familierapeut. Et såkaldt Nanny forløb.

Terapeuten tilknyttes familien efter en fastlagt plan, og tilbuddet omfatter fx støtte til afhentning i daginstitution, leg, sengelægning og spisning. Generelt set arbejdes der med forældre/barn relationen i forhold til nærvær, samspil og grænsesætning. Terapeuten arbejder via hjemmebesøg, skype, sms og telefon.

Formålet med forløbene er hjælp til nærvær og samvær i relationen til barnet. Kvinden får støtte fra familierapeuten i hendes evne til refleksion og det at blive mødt og hørt i refleksionen omkring rollen som mor. Ligesom moderen får nye erfaringer i at placere sig i forhold til barnet, hvorved hun har mulighed for at se, hvor meget det betyder for barnet, hvordan hun agerer. Ofte er der kontant afregning hos børn, når forældre reagerer på en ny måde.

Der har været iværksat 4 Nanny forløb, og Svanekvinderne fortæller, at de føler sig styrket i deres forældrerolle. Kvinderne fortæller, at den situationsbestemte støtte har medført, at de oplever at have nye konkrete "forældreværktøjer" at trække på i deres hverdag – og at det har medført bedre trivsel.

RESULTATER

"I Svanegruppen lærte jeg det vigtige i at finde ind til, hvem jeg egentlig er, i stedet for hvad jeg var blevet til."

Kira, deltager i Svanegruppe forløb

"Min verden begyndte at hænge meget mere sammen, da jeg begyndte i Svanegruppen. Jeg er kommet væk fra miljøet. Jeg har lært at rumme mig selv og være med mig selv. Og jeg har fundet noget andet at fylde det 'tomme rum' med, der var i mig."

Kira, deltager i Svanegruppe forløb

Siden 2005 har 59 kvinder gennemført et eller flere 17-ugers forløb i Svanegruppernes regi. Efter afsluttet forløb holder Svanegrupperne kontakt til de tidligere deltagere. På nuværende tidspunkt - primo 2015 er der ingen af disse, der har angivet, at de er vendt tilbage til prostitutionen. I stedet har de påbegyndt uddannelser, har fået arbejde uden for sex-industrien, førtidspension eller lignende. Således er der skabt langtidsholdbare og stabile rammer for, hvad der skal ske i fremtiden for den enkelte.

Som nævnt har 59 kvinder gennemført et eller flere Svaneforløb siden 2005. Kun 5 kvinder ud af de 59 har valgt ikke at gennemføre hele Svaneforløbet. Frafaldet skyldes blandt andet udefrakommende faktorer som fx lang transporttid, men er også begrundet i individuelle svære psykiatriske problemstillinger. Ved ustabilitet og frafald i gruppen følger mentor op på kvinden og sikrer brobygning til anden støtte.

I foråret 2013 iværksattes et pilotprojekt i Svanegrupperne, hvor en psykolog, der er tilknyttet Svanegrupperne, begyndte at indsamle information omkring deltagernes humørændringer under forløbet. Ved indledningen af hver Svanegruppe-session afsættes 20 minutter til, at hver deltager udfylder et spørgeskema. Hvis de ønsker det, kan de være anonyme i deres besvarelse. Et øjebliksbillede af deltagerens humør måles ved at angive i hvilken grad, målt på en skala fra 1 (slet ikke) til 5 (ekstremt meget), at kvinden i løbet af de seneste 24 timer har oplevet gennemsnitlige humørtilstande, der kan beskrives ved hjælp af 65 adjektiver (fx, "rasende", "håbløs" og "ubekymret"). Spørgeskemaet er videnskabeligt valideret og ideelt til at måle behandlingsfremskridt eller tilbagefald i kliniske og medicinske sammenhænge.

PROFILE OF MOOD STATES: POMS

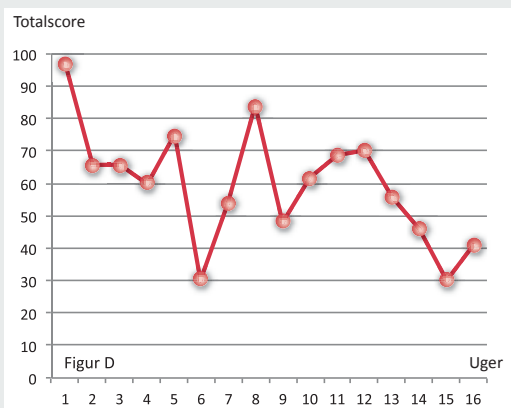
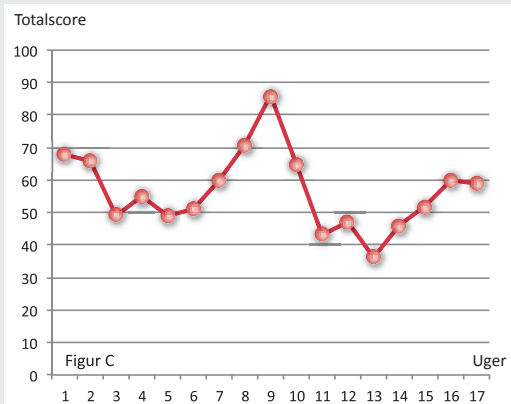
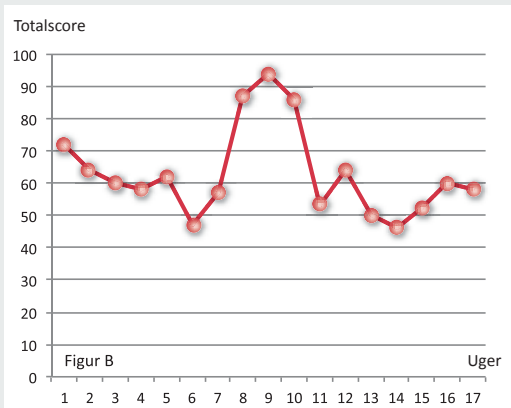
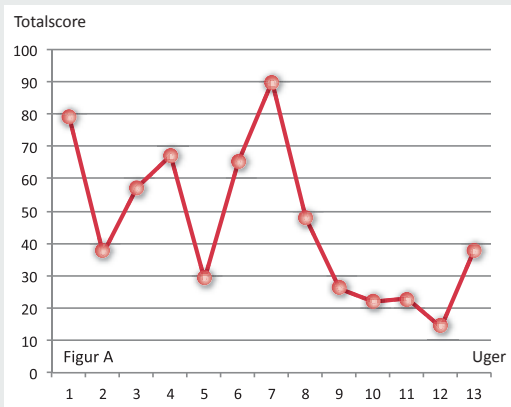
De 6 faktorer eller skalaer i POMS, som totalscoren bygger på, er:

- **Tension Anxiety (anspændthed / ængstelighed)**
- **Anger / Hostility (vrede/fjendtlighed)**
- **Fatigue / Inertia (udmattelse / inerti)**
- **Depression / Dejection (depression / modløshed)**
- **Vigor / Activity (energi / aktivitetsniveau)**
- **Confusion / Bewilderment (forvirring / desorienteret)**

Totalscoren fås ved summen af de 6 faktorer.

GENNEMSNITLIG POMS TOTALSCORES (Profile of Mood States) I FIRE SVANEGRUPPEFORLØB

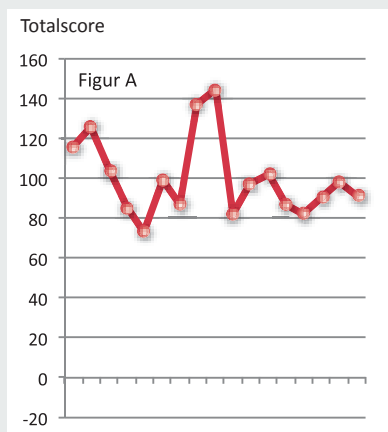

Data til Figur A og B er indsamlet forår 2013, data til Figur C er indsamlet efterår 2013, og data til Figur D er indsamlet forår 2014. Antallet af uger på graferne varierer fra 13 til 17 uger, da data ved nogle sessioner har været ufuldstændigt. Alle grupper har haft et Svanegruppeforløb af 17 uger.

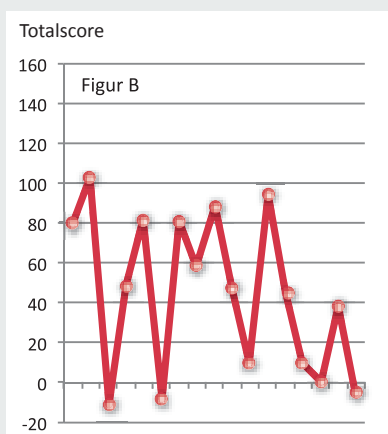
Den første spørgeskema-pakke blev indsamlet i foråret 2013 fra to grupper af henholdsvis tre og fire kvinder. Derefter er indsamlingen fortsat i efteråret 2013 for en gruppe på syv kvinder, og igen i foråret 2014 for en gruppe på otte kvinder.

Humørmålingerne viser, at der sker en markant forbedring af deltagerens opfattede humørtilstand fra begyndelsen til afslutningen på forløbet på ca. 40 %. Det skal desuden bemærkes, at der er en generel tendens til, at kvinder, der er udeblevet fra sessioner, rapporterer, at de har oplevet "tilbagefald" i humøret i deres fraværende perioder.

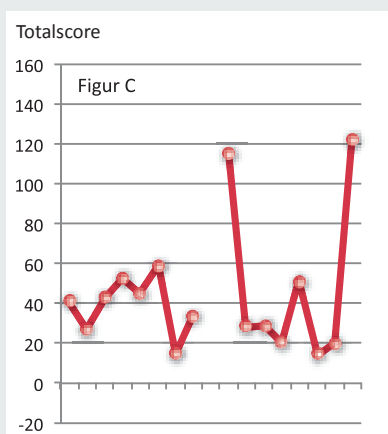
TRE INDIVIDUELLE FORLØB MED POMS TOTALSCORES

Figur A: et prototypisk forløb

Figur B: et fluktuerende forløb

Figur C: et forløb der viser tilbagefald ved udeblivelse

Alle 3 forløb varer 17 uger, men denne information er udeladt på x-aksen af hensyn til læsbarhed.

Mange tidligere deltagere har planer om at fortsætte med at være tilknyttet Svanegrupperne efter endt gruppeforløb. De, der har afsluttet et eller flere forløb, beskriver deres tilknytning til Svanegrupperne som "tryk". De ved, at de kan ringe til mentor og få en snak, og de ved, at de ved tilbagefald vil kunne gå i dialog om at deltage i endnu et gruppeforløb. På den måde fungerer Svanegrupperne som et sikkerhedsnet for kvinderne, som de altid kan trække på, hvis de har brug for støtte i at opretholde deres beslutning eller har svært ved at magte livet uden for prostitutionen.

Mere information om Svanegrupperne kan findes på www.svanegrupperne.dk, på Svanetelefonen tlf. 28 14 63 28 eller hos Reden på tlf. 33 23 40 52. Er du interesseret i at høre om svanegrupper udenfor København kontakt da KFUKs Sociale Arbejde på 35263033 eller post@kfuksa.dk

PROCESSEN I SVANEGRUPPERNE

”Prostitution er en illusion. Det er dér, hvor der er magt og afmagt. Det er dér, hvor man er tingsliggjort. Alting er en laden-som-om. Det er en pseudoverden, og ingenting er som det ser ud.”

Psykolog i Svanegrupperne

”Efterhånden fik jeg det mere og mere dårligt – for det var jo løgn hele tiden. Jeg begyndte at kunne se, at det, jeg gjorde ved mig selv, det var vold... Men jeg kunne alligevel ikke holde helt op, for jeg følte, at der var nogen, der så mig og nogen, der ville mig – det var så afgørende for mig på det tidspunkt.”

Kira, deltager i Svanegruppeforløb

I Svanegrupperne oplever man, at mange af deltagerne har svært at gøre alvor af at forlade prostitutionen, selv om beslutningen er truffet. Den hyppigste forklaring er, at kvinderne fortsætter på grund af pengene, og at de er bekymrede for hvilket liv, der venter dem i en tilværelse, hvor det økonomiske fundament ikke er sikret af prostitution. Imidlertid er en afgørende faktor også, at kvinderne i vid udstrækning ikke længere selv er i stand til at realitetskorrigere, idet det at foregive og at forhandle og overskride sine egne grænser er blevet reglen frem for undtagelsen i prostitutionens univers.

I både dansk og international forskning er der bred enighed om, at kvinder og mænd i prostitution igennem dissociation ”kobler hovedet fra”, så de ikke mærker deres krop eller følelser i samværet med kunderne (Pheterson, 1996, McKeganey, 2006, Koefoed et al, 2011). Selv om der er empiriske undersøgelser, der viser, at dette ikke nødvendigvis har efterfølgende psykologiske og relationsmæssige konsekvenser for dem (se fx Pheterson, 1996), så findes der også undersøgelser, der påpeger, at psykisk stress er en afgørende del af den prostitueredes virkelighed (se fx McKeganey, 2006).

Dissociation er en forsvarsmekanisme eller overlevelsesstrategi, hvor sindet går et andet sted hen. Det betyder, at ”man er der uden at være der”. Krop og sind dissocierer. Således kan effekten være, at man ikke længere selv kan bestemme, hvornår man vil trække sig. Det er én af de følgeskader, som man oftest støder på i Svanegrupperne. Kvinden mister gradvist kontakten til sine egne følelser, hun får svært ved at forbinde sex og kærlighed og får også problemer med at være til stede i nære relationer, fx i forhold til sin familie og børn.

Det er Svanekvindernes oplevelse, at deres grænser igen og igen bliver udfordret og overskredet. Grænser sættes kontinuerligt til diskussion og overskrides af kunder, der ønsker ydelser, som kvinden ikke tilbyder – både i den indledende forhandling og under sex. Når kvinden går på kompromis med sine egne grænser for at tjene penge,

så forskydes grænsen gradvist for, hvad hun vil acceptere. Dette kan udvikle sig til problemer med at sige til og fra, og på længere sigt problemer med selvopfattelsen og seksualiteten. Dertil kommer tilbagevendende mareridt om og flash backs til grænseoverskridelserne, hvoraf nogle kan udvikle sig til egentlige traumer.

En række undersøgelser viser, at mennesker i prostitution og/eller med prostitutionserfaring ofte lider af en lang række psykiske effekter og sygdomme som en følge af deres erfaring. Herunder findes blandt andet posttraumatisk stress syndrom, flash backs, depression, selvmordstanker, selvskadende adfærd, angst, skizofreni og emotionelt ustabil personlighedsstruktur. (se fx Rössler et al, 2009, Jung et al, 2008, Mandi et al, 2008). Disse tendenser er dels en konsekvens af, at mange mennesker i prostitution oplever voldelige og seksuelle overgreb i deres omgang med kunderne, og en konsekvens af de mestringsstrategier som implementeres for at kunne håndtere sin situation.

Processen i Svanegrupperne handler primært om at gøre nye erfaringer i at få indflydelse i sit eget liv, og herigennem opnå styrken til at forlade eller forblive ude af prostitutionen – og skabe sig et nyt liv.

Svanegruppens psykolog uddyber: "Kvinderne i svanegruppen er modige kvinder, der kommer med mange psykiske sår, der er sprunget op og bløder, når de forlader prostitution. Kvinderne har mange smertefulde reaktioner/symptomer, der umiddelbart opleves som kaos og uforståelige. Symptomer og reaktioner, som kvinderne ofte gerne vil løse, have væk, glemme – eller komme over. Ingen af delene er muligt, så havde de jo gjort det. Men det kan blive anderledes."

"Tanker og følelser er som regel det, der "driller" os mennesker. Tanker og følelser er noget, man har – og ikke noget, man er. Nye erfaringer i at forholde sig til tanker og følelser er centralt. Også at vide at man er meget mere end det, man gør, føler eller tænker – en basis eller essens som er helt unik for den enkelte."

At blive opmærksom på egne psykologiske mekanismer er i fokus i Svanerne. Deltagerne i svanegruppen har tidligere været trænet til at have fokus på, hvad andre ønsker fra dem, eller hvad andre føler, tænker eller har brug for.

Via input, temaer, øvelser, tegning, drømme, rollespil, aktionskort mm. åbnes nye måder at se sig selv og verden. At arbejde hen i mod at behandle sig selv kærligt og respektfuldt er en af forudsætningerne for at komme i trivsel. Den personlige proces, den enkelte påbegynder i svanegruppen, kræver vedholdenhed og mod.

Ved afslutningen af et Svanegruppeforløb er den enkelte kvinde et andet sted mentalt, end da hun påbegyndte forløbet. Svanegruppeforløbet rundes derfor af med en konkret plan for kvindens videre forløb. Svaneteamet sikrer med en samlet socialfaglig og terapeutisk indsats, at kvinden har støtte til tiden fremover og hendes videre proces med at fastholde rammerne for en ny tilværelse.

REFERENCER

- Jung et al (2008):
"Symptoms of Posttraumatic Stress Disorder and Mental Health in Women Who Escaped Prostitution and Helping Activists in Shelters". Yonsei Medical Journal.
- Kofod et al (2011):
"Prostitution i Danmark". SFI, Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Mandi et al (2008):
"Prevalence and Health Correlates of Prostitution Among Patients Entering Treatment for Substance Use Disorders". JAMA Psychiatric.
- McKeganey, N. (2006):
"Street Prostitution in Scotland: The Views of Working Women". Drugs: Education, Prevention & Policy, 13(2).
- McNair et al. (1992):
"Revised manual for the profile of mood states". Educational and Industrial Testing Services.
- Pheterson, G. (1996):
"The Prostitution Prism". Amsterdam University Press.
- Rössler et al (2010):
"The mental health of female sex workers". ACTA PSYCHIATRICA SCANDINAVICA.

Kontakt Svanegrupperne:
www.svanegrupperne.dk
Svanetelefonen: 28 14 63 28

For yderligere information kontakt
Reden København, tlf. 33 23 40 52
www.redenkoebenhavn.dk

KFUKs Sociale Arbejde, tlf. 35 26 30 33
post@kfuksa.dk, www.kfuksa.dk